

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

C.M.J. Toenink

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235145349

toeninkc@noord-holland.nl

1 | 7

**Betreft: Datarapporten luchtkwaliteit 2020 IJmond, Havengebied
van Amsterdam en Haarlemmermeer**

Verzenddatum

- 3 JUNI 2021

Kenmerk

1637763/1637765

Geachte leden,

Uw kenmerk

In onze vergadering van 1 juni 2021 hebben wij de rapportages over de luchtkwaliteitsmetingen voor de regio's IJmond, het havengebied van Amsterdam (Westpoort) en de Haarlemmermeer in 2020, vastgesteld. Met deze brief en de bijgevoegde samenvatting informeren wij u over de inhoud van deze rapportages.

Belangrijkste bevindingen over het meetjaar 2020:

- In alle drie de regio's wordt op alle meetlocaties voldaan aan de Europese wettelijke grenswaarden voor luchtkwaliteit.
- De trendanalyse laat zien dat vanaf 2009 de concentraties PM₁₀, PM_{2,5} en NO₂ in alle drie de regio's dalen.
- Voor een aantal stoffen (NO₂ en CO) wordt in alle drie de regio's al voldaan aan de WHO-adviesnormen, maar voor fijnstof (PM₁₀, PM_{2,5}) is dit nog niet overal het geval. Het blijft ons streven om ook voor fijnstof zo snel mogelijk aan de WHO-adviesnorm te voldoen.

Hoewel op alle meetlocaties wordt voldaan aan de Europees wettelijke grenswaarden voor luchtkwaliteit, betekent dit niet dat er geen gezondheidshinder kan worden ervaren. Naar aanleiding van het briefrapport 'Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond', dat begin april 2021 is gepubliceerd, hebben wij een appèl op het Rijk gedaan om scherpere regelgeving op te stellen, zoals normen opstellen over zeer zorgwekkende stoffen, piekbelasting in te perken alsmede rekening te houden met cumulatie van zeer zorgwekkende stoffen. Wij vinden dat iedereen recht heeft op een gezonde leefomgeving. Voor het realiseren hiervan blijven we inzetten op samenwerking met onze partners, onder andere via ons programma Gezonde Leefomgeving.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Leeswijzer

Hieronder staat waar de verbindingen liggen met de provinciale visie en andere (provinciale) programma's. Verder vindt u een toelichting op het provinciale luchtmeetnet en wordt nader ingegaan op de belangrijkste bevindingen van de datarapportages over 2020. In de samenvatting in de bijlage kunt u voor iedere regio nog nadere informatie vinden over de meetresultaten op de diverse meetstations.

Verbindingen met provinciale visie en andere programma's

In de door u op 19 november 2018 vastgestelde Omgevingsvisie NH2050 is de leidende hoofddambitie 'Balans tussen economische groei en leefbaarheid'. Hierbij is voor de leefomgevingskwaliteit als randvoorwaarde meegegeven 'garantie basiskwaliteit leefomgeving en waar mogelijk verbetering (streven naar het behalen van de World Health Organization (WHO)-normen in 2050)'.

Daarnaast heeft de provincie in januari 2020 het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend, waarmee onder andere wordt toegewerkt naar de WHO-advieswaarden voor NO₂ en fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}) in 2030 (de Omgevingsvisie NH2050 biedt de ruimte om deze versnelling door te voeren). Om een indruk te krijgen van hoe de luchtkwaliteit in Noord-Holland zich verhoudt tot deze advieswaarden, zijn de data van 2020, naast een toetsing aan de wettelijke grenswaarden (de basiskwaliteit), ook getoetst aan de WHO-advieswaarden (het streven).

In het coalitieakkoord 2019-2023 'Duurzaam doorpakken' geven wij aan dat onze coalitie zich sterk maakt voor een duurzaam, bereikbaar, leefbaar en innovatief Noord-Holland. De Noord-Hollandse economische structuur is vitaal en veelzijdig maar tegelijkertijd heeft deze dynamiek effect op de leefomgeving en staat in sommige regio's de luchtkwaliteit onder druk. Wij willen dat Noord-Holland een gezonde leefomgeving is en blijft. Dit betekent dat wij er doorlopend aan werken om de luchtkwaliteit blijvend te verbeteren. Waar mogelijk doen wij dit in samenwerking met andere partijen, zoals medeoverheden of bedrijfsleven. Onder andere het programma Gezonde Leefomgeving biedt hier een basis voor.

In 2018 is het project Hollandse Luchten gestart. Hierbij worden sensormetingen uitgevoerd door burgers in het kader van burgerwetenschap (citizen science). In het project verkennen we of het mogelijk is om een betaalbaar en laagdrempelig meetnetwerk te ontwikkelen dat betrouwbaar genoeg is om uitspraken te kunnen doen over lokale omgevingskwaliteiten. Dit draagt bij aan het krijgen van een fijnmaziger beeld van de luchtkwaliteit in het onderzochte gebied. Vanuit dit project zijn in de IJmond circa 150 sensorstations geplaatst. Meer informatie over dit project is te vinden op:

<https://hollandseluchten.waag.org/>

Toelichting op het provinciale luchtmeetnet

De provincie Noord-Holland meet al vele jaren de luchtkwaliteit in de IJmond, het havengebied Amsterdam (Westpoort) en de Haarlemmermeer.

De metingen zijn een aanvulling op het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit (LML) van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). De provincie laat deze metingen onder andere uitvoeren om inzicht te krijgen in de concentratieniveaus van luchtverontreinigende componenten en het volgen van het trendmatig verloop van deze concentratieniveaus. GGD Amsterdam voert de metingen uit. Dit is een onafhankelijke partij die geaccrediteerd is om dit soort metingen uit te voeren.

GGD Amsterdam rapporteert jaarlijks over de resultaten van de metingen door middel van datarapporten die beschikbaar worden gesteld aan belanghebbenden. Op www.luchtmeetnet.nl worden de actuele metingen van de continue metingen elk uur weergegeven.

Meetlocaties

IJmond

In de IJmond staan 6 meetstations: IJmuiden, Wijk aan Zee, Beverwijk, Staalstraat, Reyndersweg en Bosweg. Daarnaast functioneert meetstation De Rijk als regionale achtergrond. Voor de meetstations Staalstraat en Reyndersweg participeren de IJmondgemeenten Beverwijk, Velsen en Heemskerk door het verstrekken van een financiële bijdrage aan de exploitatiekosten.

In de IJmond worden de volgende componenten gemeten: stikstofoxiden (NO en NO₂), zwaveldioxide (SO₂), waterstofsulfide (H₂S), koolstofmonoxide (CO), black carbon (roet), fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}), samenstelling van PM₁₀ te weten polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's), waaronder benzo(a)pyreen (BaP) en (zware) metalen (o.a. arseen (As), cadmium (Cd), nikkel (Ni) en lood (Pb)) in PM₁₀.

De meetresultaten van meetstation Bosweg vielen tot december 2020 onder de accreditatie van Tata Steel. In december 2020 heeft Tata Steel de accreditatie voor deze metingen laten vervallen. Tegelijkertijd heeft Tata Steel de metingen op meetstation Bosweg overgedragen aan GGD Amsterdam. Hiermee is vanaf december 2020 het beheer van meetstation Bosweg voor genoemde componenten volledig overgenomen door GGD Amsterdam (in opdracht van provincie Noord-Holland/OD NZKG) en is het meetstation ingericht in lijn met de andere provinciale meetstations.

Onder andere door het optreden van een aantal grafietregens in Wijk aan Zee in 2018 en 2019, is onder de bevolking grote onrust ontstaan over de luchtkwaliteit in de IJmondregio. Bij het bedrijf Harsco, dat verantwoordelijk was voor de grafietregens, is in juli 2020 een hal in gebruik genomen zodat het proces nu overkapt plaatsvindt. Daarnaast zijn tot 2030 nog maatregelen gepland aan een aantal fabrieken en processen van Tata Steel (Roadmap), waarmee een verdere verbetering van de luchtkwaliteit moet worden gerealiseerd.

Vanwege deze ontwikkelingen bekijken we of, en zo ja hoe, de effecten van de beoogde maatregelen binnen het luchtmeetnet gemonitord kunnen worden. Zo onderzoeken wij of en hoe het meetpakket op meetstation Bosweg uitgebreid kan worden, zodat op dit meetstation de effecten van de maatregelen die door Tata Steel getroffen worden kunnen worden gemonitord. De uitbreiding van het meetpakket op meetstation Bosweg is op de korte termijn (2021/2022) voorzien.

Onderzoek RIVM naar effecten van luchtverontreiniging op volksgezondheid

Het RIVM voert, in opdracht van de provincie Noord-Holland en in samenwerking met de GGD Kennemerland, momenteel onderzoek uit naar de effecten van luchtverontreiniging op de volksgezondheid. Een eerste tussenrapport van dit onderzoek is onlangs (april 2020) opgeleverd. Dit RIVM onderzoek, dat naar verwachting meerdere jaren duurt, verloopt via een hiervoor ingericht separaat spoor.

Havengebied Amsterdam (Westpoort)

In en rond het havengebied Amsterdam (Westpoort) staan vier meetstations: Hoogtij, Hemkade, Westerpark en Zaandam. Meetstation Spaarnwoude dient als achtergrondstation. De metingen vinden plaats in samenwerking met Havenbedrijf Amsterdam en de gemeente Zaanstad, waarbij Havenbedrijf Amsterdam als opdrachtgever richting GGD Amsterdam fungeert. De provincie Noord-Holland participeert hier door het verstrekken van een financiële bijdrage voor 3 meetlocaties (Hemkade, Hoogtij en Spaarnwoude). De meetstations Westpark en Zaandam behoren respectievelijk tot gemeente Amsterdam en gemeente Zaanstad.

In Westpoort worden de volgende componenten gemeten: NO, NO₂, SO₂, fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}), benzeen, toluen en xyleen (BTX). In Zaandam wordt sinds 2016 tevens roet (black carbon, BC) gemeten.

Haarlemmermeer

In de Haarlemmermeer zijn drie provinciale meetstations gelegen: Badhoevedorp, Hoofddorp en Oude Meer. Verder fungeren de meetstations De Rijk en Spaarnwoude hier als regionale achtergrond.

De volgende componenten worden gemeten in de Haarlemmermeer: NO, NO₂, CO en fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}).

Onderzoek ultrafijnstof Schiphol

In 2014 bracht TNO een rapport uit over de resultaten van metingen van deeltjesaantallen ultrafijnstof in het Amsterdamse Bos als gevolg van het vliegverkeer. In 2015 heeft het RIVM met een meetcampagne deze metingen gecontroleerd en gepubliceerd. Op basis hiervan heeft het Rijk besloten in 2017 een uitgebreider onderzoek op te starten naar ultrafijne deeltjesaantallen en mogelijke gezondheidsrisico's hiervan. Voor dit onderzoek wordt deels gebruik gemaakt van een aantal locaties van het provinciale luchtmeetnet in de Haarlemmermeer. Dit onderzoek loopt via een ander spoor. Naar verwachting zal eind 2021 het eindrapport gereed zijn.

Beschikbaarheid gegevens

In de datarapporten zijn kaarten opgenomen waarop de ligging van de meetstations is aangegeven.

De resultaten van de luchtkwaliteitsmetingen in de drie regio's zijn online beschikbaar op <https://www.luchtmeetnet.nl>. Daarnaast worden de gegevens gebruikt in de Atlas voor de Leefomgeving (<https://www.atlasleefomgeving.nl/>).

De analyses van zware metalen (zoals arseen (As), cadmium (Cd), nikkel (Ni) en lood (Pb)) en polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK)/benzo(a)pyreen (BaP) in fijnstof PM₁₀ worden, na monsterneming, uitgevoerd in laboratoria. Vanaf 2019 zijn de tussentijds bekend geworden analyseresultaten van PAK/zware metalen per kwartaal opgenomen op www.luchtmeetnet.nl/nieuws

Deze rapportages zijn te vinden op de webpagina van de provincie Noord-Holland en op de gezamenlijke website van de organisaties die luchtmetingen uitvoeren:

<https://www.luchtmeetnet.nl/nieuws>

[https://www.noord-](https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Gezonde_leefomgeving_Milieu/Luchtkwaliteit)

[holland.nl/Onderwerpen/Gezonde_leefomgeving_Milieu/Luchtkwaliteit](https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Gezonde_leefomgeving_Milieu/Luchtkwaliteit)

Impact COVID-19 in 2020

Vanwege de coronacrisis is er in 2020 een sterke afname van mobiliteit geweest, onder andere vanwege het verplichte thuiswerken. Deze afname in voertuigbewegingen heeft invloed op de emissies van het wegverkeer, met als gevolg dat emissies van stoffen gerelateerd aan het wegverkeer (stikstofoxiden NO/NO₂, fijnstof (PM₁₀/PM_{2,5}) en koolstofmonoxide) in 2020 lager zijn dan in andere jaren. Dit effect lijkt ook zichtbaar te zijn in de gemeten concentraties in de regionale luchtmeetnetten.

Meteocondities 2020 (weersomstandigheden)

2020 was het 7^e warme jaar op een rij. De wintermaanden waren zeer zacht, maar juli was koel en in augustus was er sprake van een lange hittegolf. Het aantal zonuren was hoger dan gemiddeld, circa 20% meer dan in 2019. Landelijk gezien is in 2020 minder neerslag gevallen dan normaal, maar aan de kust was het juist natter (in oktober viel circa 100 mm meer neerslag aan de kust dan normaal).

Ten opzichte van 2019 was er in 2020 wat minder vaak wind uit noordelijke - en oostelijke richtingen en juist wat meer wind uit zuidelijke - en westelijke richtingen. Ook was de gemiddelde windsnelheid in 2020 wat hoger dan in 2019.

Hoewel de verschillen in meteo ten opzichte van het voorgaande jaar niet heel groot zijn, kunnen deze in sommige gevallen (deels) een verklaring zijn voor geconstateerde kleine verschillen in afname of toename van de gemeten concentratie van een component.

In de IJmondregio zouden we, op basis van het verschil ten opzichte van 2019, verwachten dat de concentraties op de meetstations Wijk aan Zee en Beverwijk-West iets toenemen en in IJmuiden wat dalen. Deels is dit effect voor een aantal componenten in de meetresultaten zichtbaar. Waar dit niet het geval is, hebben mogelijk onbekende lokale bronnen een grotere invloed gehad.

Resultaten luchtmeetnetten 2020

Hieronder worden de algemene bevindingen uit de 3 data rapporten weergegeven. Voor verdere duiding en verdieping per regio, verwijzen we naar de in bijlage 1 opgenomen Samenvatting van de datarapporten over 2020 dat is opgesteld door Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG)s.

Algemene bevindingen

Alle meetresultaten over 2020 voldoen aan de Europese grens- en richtwaarden, die zijn opgenomen in bijlage 2 van de Wet Milieubeheer.

Aan de WHO advieswaarden voor NO₂ en CO wordt overal voldaan, echter, voor PM₁₀ geldt dit in mindere mate, en met name voor PM_{2,5} is in zelfs overwegende mate nog sprake van overschrijding van de WHO-advieswaarden.

De trendanalyse laat zien dat vanaf 2009 de concentraties PM₁₀, PM_{2,5} en NO₂ dalen. Op alle locaties is de daling statistisch significant.

Voor de IJmond geldt dat de daling van de concentratie PM_{10} (volledig) toe te schrijven is aan de daling van de grootschalige achtergrondconcentratie $PM_{2,5}$ en dus niet zijn toe te schrijven aan lokale maatregelen.

Tot slot

Wij blijven u jaarlijks informeren over de belangrijkste resultaten van de datarapportages voor het provinciale luchtmeetnet. Dit betekent dat u in 2022 de informatie over de meetresultaten van 2021 tegemoet kunt zien.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n):

- Samenvatting luchtmeetnetten 2020 (door Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied)